

Kıl Deyip Geçmeyin

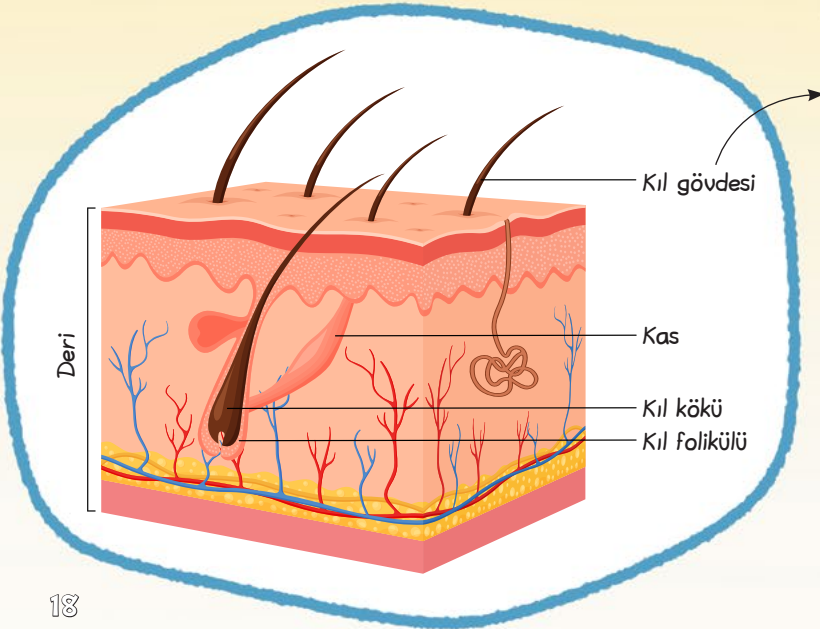
Belirli durumlarda kedilerin tıraş edildiğini, atların yelelerinin örüldüğünü ve koyunların kırıldığını duymuş olabilirsiniz. Memeli hayvanların ortak özelliklerinden biri vücutlarındaki kıllardır. İşlevleri, renkleri, uzunlukları ve yapıları birbirinden farklı olabilen bu kıllara gelin, yakından bakalım.

Günlük yaşamda kıl ve tüy kavramları sıklıkla karıştırılır. Örneğin kedi tüyü dediğimizde aslında bilimsel bir hata yapmış oluruz. Çünkü tüy, yalnızca kuşlar sınıfında bulunur.

Kıllar, deride folikül adı verilen keseciklerden çıkar. Kılın derinin içinde kalan bölümüne kök, dışarda kalan bölümüneyse gövde denir. Kıl kökleri, gerekli durumlarda kılı hareket ettirebilen bir kasa bağlıdır. Kıllar, köklerden dışarı doğru büyür.

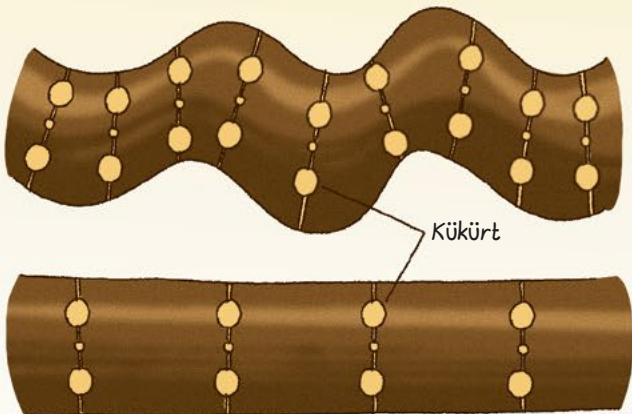

Gövdenin en dışında gövdeyi güçlendiren, cansız ve saydam hücrelerden oluşan kütikül bulunur. Kütikülün hemen altında, kıla rengini veren korteks adlı kalın bir katman yer alır. Bazı hayvanların kıl gövdelerinin en içinde büyük hücrelerden oluşan, medula adı verilen bir katman daha vardır.

Tüm memeli hayvanlar yaşamlarının en az bir bölümünde kıla sahip olur. Örneğin yunuslar doğduğunda burun çevrelerinde birkaç kıl bulunur ancak bunlar daha sonra dökülür. Bu kılların anneyle bebek yunus arasındaki iletişimde rol oynadığı düşünülüyor.

Bazı hayvanların kılları düzken bazılarının ki kıvrıktır. Bunun nedenini hiç merak ettiniz mi? Kılların yapısında bulunan bir tür protein, kükürt atomları içerir. Bu atomlar birbirine özel bağlarla, kuvvetlice tutunur. Bir kılda bağlar az sayıda ve düzenliyse düz, çok sayıda ve düzensiz biçimdeyse kıvrık yapı ortaya çıkar.

Ankara keçileri kıvrık kıllarıyla bilinir.

Kılların en önemli görevlerinden biri çoğunuzun tahmin edebileceği gibi ısı yalıtımı sağlayarak hayvanın vücut sıcaklığını belirli bir aralıkta tutmaya yardımcı olmaktır. Örneğin kutuplarda yaşayan ayıların kılları onları soğuktan, çöllerde yaşayan develerin kılları da onları sıcaktan korur.

Beyaz görünen kutup ayısının kılları, aslında saydam bir tüp biçimindedir. Bu tüplerin içi havayla dolduğundan ısı iletimi azalır, böylece hayvan soğuktan daha az etkilenir. Ayrıca bu hava, kılların donmamasına da yardımcı olur. Kılın yağlı yapısı sayesinde su ıtılır ve damlalar kılın üzerinde duramaz. Böylece kıllar, hayvanın kuru kalmasını kolaylaştırır.

Kutup ayısı kılından bir kesitin elektron mikroskobunda renklendirilmiş görüntüsü.

Kış mevsiminde kutup tilkisi

Yaz mevsiminde kutup tilkisi

Elbette kıllar bir hayvanın kendini koruması ve avlanırken gizlenebilmesi için de işe yarar. Örneğin kış mevsiminde karla kaplanan bölgelerde yaşayan kutup tilkilerini düşünün. İlkbaharda toprak ve yeşillikler açığa çıkmışken beyaz kıllarıyla gizlenmek bu hayvan için oldukça zor olabilirdi. İşte bu nedenle kutup tilkileri ilkbaharda beyaz kıllarını dökerek kahverengi kıllar çıkarır.

Hiç kendini savunan bir oklu kirpi gördünüz mü? Birazdan okuyacağınız bilgileri öğrendikten sonra görmek istemeyebilirsiniz. Çünkü oklu kirpilerin kılları, kendilerini savunmak için özelleşmiş dikensi yapıdadır. Oklu kirpiler temel olarak savunma amacıyla kullandıkları kıllarıyla ses çıkararak iletişim kurabilir ve yağmurdan korunabilir.

Kendini bir aslan yavrusuna karşı savunan oklu kirpi

Ağaçlarda ya da suda yaşayan hayvanların vücutlarının üst bölümündeki kıllar, alttakilere göre genellikle daha koyu renklidir. Bu sayede yukarıdan bakıldığında yeryüzünün koyuluğu, aşağıdan bakıldığında da gökyüzünün parlaklığı nedeniyle fark edilmeleri zorlaşır.

Oklu kirpinin dikensi kıllarının yakından görüntüsü

İşte günlerinin büyük bölümünü ağaçlarda geçiren koalaların vücutlarının üst ve alt bölümleri

Çıplak kör fare olarak bilinen kemirgenlerin gözleri küçüktür ve görme duyuları oldukça zayıftır. Bu hayvanların vücutlarında bulunan dağınık ve farklı uzunluktaki kıllar, çevrelerini algılamalarında etkili olur.

Çıplak kör fare